

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
Факультет соціальної та психологічної освіти
Кафедра психології

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Завідувач кафедри

Олександр САФІН

«25 » серпня 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 10 ПСИХОЛОГІЧНА СЛУЖБА УКРАЇНИ ТА ІСТОРІЯ ЇЇ РОЗВИТКУ

Галузь знань: 05 Соціальні та поведінкові науки

Спеціальність : 053 Психологія

Освітньо-професійна програма: Психологія

Робоча програма дисципліни «Психологічна служба України та історія її розвитку»
для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності
053 Психологія

Розробник: Дудник О.А., кандидат психологічних наук, доцент кафедри
психології

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри психології
Протокол № 1 від «25» серпня 2023 року

Завідувач кафедри психології _____ Олександр САФІН

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні науково-методичної
комісії факультету соціальної та психологічної освіти
Протокол № 1 від «25» серпня 2023 року

Голова науково-методичної комісії факультету
соціальної та психологічної освіти _____ Галина БОНДАРЕНКО

Пролонговано:
на 20__/20__ н. р. _____ (_____) «__» ____ 20__ р., протокол № __
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н. р. _____ (_____) «__» ____ 20__ р., протокол № __
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н. р. _____ (_____) «__» ____ 20__ р., протокол № __
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н. р. _____ (_____) «__» ____ 20__ р., протокол № __
(підпис) (ПІБ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формою навчання	
	Денна	Заочна
Вид дисципліни (обов'язкова чи вибіркова)	обов'язкова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг у кредитах ЄКТС / годинах	3/ 90	3/90
Курс	I	I
Семестр	I	I
Кількість змістових модулів із розподілом:	2	2
Обсяг кредитів		
Обсяг годин, у тому числі:	90	90
Аудиторні:	30	6
Лекційні	10	2
Семінарські / Практичні	20	4
Лабораторні		
Самостійна робота	60 год.	84
Форма семестрового контролю	екзамен	екзамен

2. Мета й завдання навчальної дисципліни

Мета курсу полягає у формуванні систематизованих знань про діяльність психологічної служби, історію її становлення, про законодавчо-правові та нормативні основи діяльності психолога у різних сферах суспільної практики; сприянні становленню професійної компетентності майбутніх психологів через оволодіння знаннями щодо узагальненої характеристики професії психолога, вимог до його особистості, напрямків та видів діяльності психолога.

Завдання курсу:

- ознайомити здобувачів вищої освіти із діяльністю психологічної служби України, історією її розвитку;
- окреслити структуру та зміст діяльності психологічних служб;
- ознайомити здобувачів із нормативно-правовою базою психологічної служби;
- розкрити специфіку організації психологічної служби в різних сферах діяльності психолога.

3. Результати навчання за дисципліною

Очікуванні результати навчання. У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувачі набувають такі **компетентності**:

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК5. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

ЗК6. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК7. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК9. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

ФК1. Здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем психологічної науки та / або практики.

ФК2. Здатність самостійно планувати, організувати та здійснювати психологічне дослідження з елементами наукової новизни та / або практичної значущості.

ФК3. Здатність обирати і застосувати валідні та надійні методи наукового дослідження та/або доказові методики і техніки практичної діяльності.

ФК4. Здатність здійснювати практичну діяльність (тренінгову, психотерапевтичну, консультаційну, психодіагностичну та іншу залежно від спеціалізації) з використанням науково верифікованих методів та технік.

ФК5. Здатність організувати та реалізувати просвітницьку та освітню діяльність для різних категорій населення у сфері психології.

ФК6. Здатність ефективно взаємодіяти з колегами в моно- та мультидисциплінарних командах.

ФК7. Здатність приймати фахові рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності.

ФК8. Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію.

ФК9. Здатність дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями.

Вивчення теоретичного матеріалу та індивідуальної навчально-дослідницької роботи здобувачів спрямовано на засвоєння таких знань:

- історія розвитку психологічної служби, її зміст та структура;
- нормативно-правові документи, що регламентують діяльність психологічної служби;
- специфіка, зміст діяльності, завдання та функції психологічної служби;
- права та посадові обов'язки спеціалістів психологічної служби;
- умови професійної діяльності та вимоги до особистості психолога;
- специфіка організації психологічної служби в закладах освіти, центрах соціальної служби для сім'ї, дітей та молоді, виробничих організаціях та установах.

Очікувані результати навчання:

ПРН 1. Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливих знань із різних джерел із використанням сучасних інформаційнокомунікаційних технологій.

ПРН 6. Розробляти просвітницькі матеріали та освітні програми, впроваджувати їх, отримувати зворотній зв'язок, оцінювати якість.

ПРН 7. Доступно і аргументовано представляти результати досліджень у писемній та усній формах, брати участь у фахових дискусіях.

ПРН 8. Оцінювати ступінь складності завдань діяльності та приймати рішення про звернення за допомогою або підвищення кваліфікації.

ПРН 9. Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності.

ПРН 10. Здійснювати аналітичний пошук відповідної до сформульованої проблеми наукової інформації та оцінювати її за критеріями адекватності.

ПРН 11. Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності.

Результатом вивчення даної навчальної дисципліни повинно стати:

- оволодіння змістом понять, «практична психологія», «психологічна служба», «національна система соціально-психологічної служби України»; розуміння специфіки основних видів, напрямків та форм діяльності практичного психолога;

– знання історії розвитку соціально-психологічної служби України, її основних положень та нормативних документів;

– знання функцій, завдань та цілей діяльності практичного психолога в різних сферах соціальної практики (система освіти, соціальна сфера, Збройні сили, правоохоронні органи, бізнес і економіка тощо);

– знання етичних принципів діяльності практичного психолога, освітньо-кваліфікаційних характеристик, прав і обов'язків психолога;

– усвідомлення вимог до особистості практикуючого психолога та знання шляхів вдосконалення професійних якостей та здібностей практичного психолога;

– сформованість потреби до самовдосконалення і саморозвитку професійно важливих якостей та необхідної для цього мотивації.

– здатність до діяльності в психологічних службах різних сфер професійної діяльності;

– вміння оформлювати документацію, складати плани, програми, звіти роботи практичного психолога.

Навички **Soft skills** – комунікабельність, вміння виступати перед аудиторією, вміння приймати рішення, розвиток соціальних навичок та емоційного сприйняття.

4. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Практична психологія в Україні, виникнення та розвиток психологічних служб

Тема 1. Практична психологія та психологічна служба

Практична психологія – вид психологічної допомоги населенню. Феномен психологічної практики Структура і завдання практичної психології. Психологічна служба як соціальне явище. Нормативно-правова база психологічної служби.

Тема 2. Психологічна служба: історія розвитку

Виникнення і розвиток психологічних служб. Заборона прикладної психології в СРСР. Теоретичні передумови розвитку практичної психології в Україні у ХХ столітті. Етапи становлення і розвитку психологічної служби в Україні. Національна система соціальних і психологічних служб України.

Тема 3. Особистість практичного психолога та його професійне зростання

Критерії професійної придатності психолога. Уміння практичного психолога. Кваліфікаційні вимоги до особистості практичного психолога. Професійне становлення особистості психолога. Професійне зростання фахівця психологічної служби. Етичний кодекс та основні етичні принципи роботи психолога. Обов'язки, права та відповідальність психолога.

Тема 4. Напрямки діяльності психолога

Взаємозв'язок видів та напрямів діяльності психолога. Просвітницько-пропагандистська робота психолога. Профілактична робота психолога. Специфіка, мета і завдання, принципи та умови психологічного консультування. Психодіагностична робота психолога. Поняття психокорекції, її мета та завдання.

Змістовий модуль II. Психологічна служба в різних сферах суспільного життя

Тема 5. Основи організації психологічної служби в системі освіти

Взаємозв'язок педагогіки та психології в діяльності психологічної служби. Загальне положення про психологічну службу в системі освіти України. Основні завдання, мета та види діяльності психологічної служби системи освіти. Базові принципи організації психологічної служби в системі освіти. Структура та управління психологічної служби системи освіти.

Тема 6. Організаційно-методичне забезпечення діяльності психолога в системі освіти.

Організаційні засади діяльності психолога в освітньому закладі. Положення про кабінет психолога в закладах освіти. Матеріали та документація психолога. Вимоги до планування та звітності психолога. Журнали роботи шкільного психолога.

Тема 7. Зміст та форми роботи психолога закладу дошкільної освіти.

Напрями діяльності психолога дошкільного навчального закладу. Зміст роботи психолога з вихованцями дошкільного навчального закладу. Робота психолога з педагогічним колективом. Зміст та форми роботи психолога з батьками. Типові проблеми в розвитку дошкільників.

Тема 8. Особливості діяльності психолога в закладах загальної середньої освіти.

Історія розвитку шкільної психологічної служби (ШПС). Роль ШПС у вирішенні проблем школи. Цілі та завдання психологічної служби початкової школи. Особливості функціонування психологічної служби у різних ланках загальноосвітньої школи. Діяльність психологічної служби системи освіти в умовах військової агресії.

Тема 9. Психологічна служба у закладах вищої освіти.

Мета та завдання психологічної служби закладу вищої освіти. Основні функції психологічної служби ЗВО. Напрями діяльності психологічної служби у закладі вищої освіти. Структура психологічної служби ЗВО. Права та обов'язки психологічної служби ЗВО.

Тема 10. Діяльність психолога в закладах освіти різного спрямування та спеціальних службах.

Специфіка психологічної служби позашкільного закладу. Особливості діяльності психолога в закладах інтернатного типу. Психолого-медико-педагогічні консультації (ПМПК). Організація роботи практичного психолога з дітьми з особливими освітніми потребами (ООП).

Тема 11. Психологічна служба в соціальній сфері.

Специфіка організації психологічної служби в центрах соціальної служби для сім'ї, дітей та молоді, реабілітаційних центрах, соціально-психологічних консультаціях. Напрями діяльності, форми та методи діяльності. Співпраця практичного психолога й соціального педагога. Клієнти психологічної служби. Форми роботи з дітьми та людьми з особливостями психофізичного розвитку

Тема 12. Відомчі психологічні служби

Система психологічного забезпечення діяльності Державної служби України з надзвичайних ситуацій. Організація психологічної служби в Збройних силах та Національній гвардії України. Система психологічного забезпечення діяльності персоналу Державної прикордонної служби України. Служба психологічного забезпечення діяльності органів і підрозділів внутрішніх справ.

Тема 13. Психологічна служба промислових підприємств та організацій малого бізнесу

Специфіка змісту діяльності, завдань та функцій психологічної служби на підприємстві. Характеристика досвіду роботи психологічної служби підприємства. Психологічна служба організацій малого бізнесу.

5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин
-------------------------------	-----------------

	Денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Практична психологія в Україні, виникнення та розвиток психологічних служб												
Тема 1. Практична психологія та психологічна служба			2		2	2					3	3
Тема 2. Психологічна служба: історія розвитку		2			2	2		1	1		3	3
Тема 3. Особистість практичного психолога та його професійне зростання			2		2	2					3	3
Тема 4. Напрямки діяльності психолога					4	4					3	3
Разом за змістовим модулем 1	26	2	4		10	10	26	1	1		12	12
Змістовий модуль II. Психологічна служба в різних сферах суспільного життя												
Тема 5. Основи організації психологічної служби в системі освіти.		2	2		2	2			1		3	3
Тема 6. Організаційно-методичне забезпечення діяльності психолога в системі освіти.					2	2					3	3
Тема 7. Зміст та форми роботи психолога закладу дошкільної освіти.			2		2	2					3	3
Тема 8. Особливості діяльності психолога в закладах загальної середньої освіти.		2	2		2	2					3	3
Тема 9. Психологічна служба у закладах вищої освіти.			2		2	2		1	1		3	3
Тема 10. Діяльність психолога в закладах освіти різного спрямування та спеціальних службах.		2	2		4	4					3	3
Тема 11. Психологічна служба в соціальній сфері.			2		2	2					4	4
Тема 12. Відомчі психологічні служби			2		2	2			1		4	4
Тема 13. Психологічна служба промислових підприємств та організацій малого бізнесу		2	2		2	2					4	4
Разом за змістовим модулем 2	64	8	16		20	20	64	1	3		30	30
Усього годин	90	10	20		30	30	90	2	4		42	42
Модуль 2												
ІНДЗ												
Усього годин	90	10	20		30	30	90	2	4		42	42

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	К-сть годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Практична психологія та психологічна служба	2	1
2	Психологічна служба: історія розвитку		
3	Особистість практичного психолога та його професійне зростання		
4	Напрямки діяльності практичного психолога		
5	Основи організації психологічної служби в системі освіти	2	1
6	Організаційно-методичне забезпечення діяльності практичного психолога в системі освіти.		
7	Зміст та форми роботи психолога закладу дошкільної освіти.	2	1

8	Особливості діяльності психолога в закладах загальної середньої освіти.	2	1
9	Психологічна служба у закладах вищої освіти.	2	
10	Діяльність психолога в закладах освіти різного спрямування та спеціальних службах.	2	
11	Психологічна служба в соціальній сфері.	2	
12	Відомчі психологічні служби	2	
13	Психологічна служба промислових підприємств та організацій малого бізнесу	2	
	Разом	20	4

7. Самостійна робота

Окремі питання з тем, що виносяться на самостійне опрацювання необхідно презентувати у вигляді усної доповіді (коротке повідомлення 5-7 хвилин) під час семінарського заняття (чи під час індивідуальної консультації з викладачем). В умовах дистанційного навчання завдання для самостійної роботи прикріплюються окремим документом в Інформаційно-освітньому середовищі (Moodle).

№ з/п	Назва теми	К-сть годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Практична психологія та психологічна служба <i>1. Вимоги до організації психологічної служби. 2. Соціальні технології як методична основа діяльності психологічної служби</i>	4	6
2	Психологічна служба: історія розвитку <i>1. Роль науковців Інституту психології імені Г.С. Костюка у становленні національної психологічної служби 2. Організація психологічної служби в країнах Європи.</i>	4	6
3	Особистість практичного психолога та його професійне зростання <i>1. Професійний відбір як запорука успіху підготовки практичного психолога 2. Комунікативна та мовленнєва компетентності психолога.</i>	4	6
4	Напрямки діяльності практичного психолога <i>1. Характеристика психотерапії як складової практичної психології 2. Психологічна експертиза в практиці практичного психолога</i>	8	6
5	Основи організації психологічної служби в системі освіти <i>1. Підвищення кваліфікації та атестація практичних психологів. 2. Посадова інструкція практичного психолога системи освіти</i>	4	6
6	Організаційно-методичне забезпечення діяльності практичного психолога в системі освіти. <i>1. Розподіл функцій і повноважень у психологічній службі системи освіти. 2. Вимоги до організації робочого кабінету практичного психолога.</i>	4	6
7	Зміст та форми роботи психолога закладів дошкільної освіти. <i>Співпраця психологічної служби дошкільного закладу з іншими установами та організаціями.</i>	4	6
8	Особливості діяльності психолога в закладах загальної середньої освіти. <i>Особливості взаємодії шкільного психолога з педагогічним колективом</i>	4	6
9	Психологічна служба у закладах вищої освіти. <i>Умови ефективної діяльності психологічної служби ЗВО.</i>	4	6

10	Діяльність психолога в закладах освіти різного спрямування та спеціальних службах. <i>1. Психологічна служба дитячого будинку</i> <i>2. Специфіка роботи практичного психолога у спеціальних закладах для неповнолітніх.</i>	8	6
11	Психологічна служба в соціальній сфері. <i>1. Служба невідкладної психологічної допомоги «Телефон довіри» (Історія виникнення, мета та зміст діяльності).</i> <i>2. Особливості організації психологічної служби в інклюзивно-ресурсному центрі</i>	4	8
12	Відомчі психологічні служби. <i>1. Особливості роботи соціально-психологічної служби у в рамках виправної (пенітенціарної) системи</i> <i>2. Психологічне супроводження професійної діяльності працівників поліції.</i> <i>3. Специфіка організації психологічної служби в Службі у справах дітей.</i>	4	8
13	Психологічна служба промислових підприємств та організацій малого бізнесу <i>1. Форми роботи з клієнтами психологічної служби підприємства.</i> <i>2. Вимоги до спеціалістів психологічної служби підприємства.</i>	4	8
	Разом	60	84

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

денна/заочна форма

№ п/п	Критерії оцінювання	Кількість балів	Разом
1	Повнота розкриття питання	0,5	1,5
2	Логіка викладення, культура мовлення, впевненість, емоційність та аргументованість	0,5	
3	Аналітичні міркування, уміння робити порівняння, висновки	0,5	

8. Індивідуальні завдання

Виконати одне чи кілька завдання на вибір:

1. Зібрати папку «Нормативно-правова база психологічної служби» (на вибір ДНЗ, ЗОШ, позашкільна освіта, інтернат, підприємство, установа, ДСНС України, ЗСУ, Нац.гвардія та інш.) Має бути не менше 7 документів. (основні накази, положення, інформаційні листи тощо). (0-5 балів)

2. Підготувати реферат на одну із запропонованих тем (обсяг 15-20 аркушів). (0-15 балів)

3. Підготовка презентації на одну з тем курсу «Психологічна служба України та історія її розвитку». (0-20 балів)

4. Участь в науково-практичній конференції (написати статтю, тези, виступити з доповіддю – тематика повинна відповідати змісту дисципліни «Психологічна служба України та історія її розвитку» . (20 балів)

5. Написати твір-роздум «Чому я хочу бути практичним психологом» («Мої перші кроки на посаді практичного психолога»). (0-10 балів). (авторська думка)

Тематика рефератів та вимоги до їх написання

1. Етичні засади професійної діяльності працівника психологічної служби.
2. Завдання і зміст діяльності психологічної служби дошкільного навчального закладу.
3. Завдання та зміст діяльності практичного психолога навчального закладу з сім'єю.
4. Загальні тенденції розвитку психологічної служби освіти в різних країнах світу.
5. Зміст діяльності психолога з підлітками в загальноосвітньому навчальному закладі.
6. Зміст діяльності психологічної служби початкової школи загальноосвітнього навчального закладу.
7. Зміст та форми роботи психолога зі старшокласниками.
8. Історичний нарис розвитку психологічних служб в Україні.
9. Історія розвитку психологічної служби системи освіти.
10. Модель професійного розвитку практичного психолога.
11. Особливості діяльності та перспективи розвитку психологічної служби прикордонного відомства
12. Особливості функціонального становлення та розбудова психологічної служби МВС України на сучасному етапі.
13. Професійна майстерність практичного психолога. Професіоналізм фахівця.
14. Психологічна безпека особистості в екстремальних обставинах та кризових умовах життєдіяльності.
15. Психологічний супровід природного розвитку дошкільника.
16. Психологічні служби системи освіти зарубіжних країн (країна на вибір).
17. Роль і місце прикладної психології в системі психологічного знання.
18. Роль психолога закладу вищої освіти в професійному становлення майбутнього фахівця.
19. Роль психологічних служб у наданні соціально-психологічної допомоги внутрішньо переміщеним особам: міжнародний досвід та імплементація в Україні.
20. Роль та місце психолога в Державній службі України з надзвичайних ситуацій.
21. Система психолого-медико-педагогічних консультацій та її взаємодія з психологічною службою.
22. Соціально-психологічна підтримка внутрішньо переміщених осіб в Україні.
23. Сучасні представники практичної психології в Україні.
24. Характеристика методів прикладної психології. Психологічні технології.
25. Шляхи і способи професійного самовдосконалення практичного психолога.

Вимоги до написання реферату

Реферат – стислий переказ змісту матеріалу, зроблений на основі критичного огляду відповідних джерел інформації (наукових праць, підручників, матеріалів періодичної преси, Інтернет-ресурсів). Реферат є адекватним за змістом переказом первинного тексту, відображає головну інформацію першоджерела, повинен бути інформативним, об'єктивно передавати інформацію, відрізнятися повнотою викладу.

Реферат має певну структуру:

1. Вступ. У вступі обґрунтовується вибір теми, її актуальність, визначається ціль, розкривається проблематика обраної теми (1 сторінка)
2. Основна частина. Вона містить у собі зміст тексту, що реферується, приводяться основні тези, вони аргументуються.
3. Висновок. Робиться загальний висновок по проблемі, заявленій у рефераті.
4. Список використаної літератури (не менш 5 джерел).

Текст набирається на комп'ютері (Times New Roman 14, полуторний інтервал, абзацний відступ має бути однаковим у всьому тексті і дорівнювати 1,25 см.). Текст реферату викладається державною мовою на стандартних аркушах формату А4. Обсяг роботи – 15-20 ст., сторінки мають бути пронумеровані.

На першому аркуші обов'язково вказати назву реферату, прізвище, ім'я й групу автора.

На другому – план.

На третьому – Вступ.

З четвертої сторінки починається виклад основного тексту. Розділи та підрозділи мають містити заголовки, які належить точно відтворювати у змісті. Заголовки розділів, як правило, розміщують посередині рядка. Назви розділів друкують великими літерами без розділових знаків у кінці, без підкреслень. У тексті обов'язково вказуються посилання на літературу та інші джерела, що використовувалися при підготовці реферату.

На останньому – список використаних джерел, посилання на веб-сайти й інші джерела інформації (література – за абеткою, Інтернет джерела – наприкінці).

Критерії оцінювання рефератів

Кожний реферат оцінюється, виходячи з аналізу сукупності таких критеріїв:

1. Актуальність теми.
2. План реферату має системно розкривати обрану тему.
3. Зміст реферату має передбачати розкриття положень теорії і практики дисципліни.
4. Особистий внесок оцінюється із наявності власних аналітичних висновків та конкретних пропозицій здобувача вищої освіти.
5. Використані джерела, тобто наявність достатньої кількості сучасних нормативних і наукових джерел.

Оцінка виставляється з урахуванням двох параметрів: 1) якість написання; 2) обсяг виконаного реферату.

13-15 балів – ставиться за реферат, який має обсяг більше 15 друкованих сторінок; проблема, яка в ньому розглядається, розкрита повно, послідовно, логічно, без граматичних та стилістичних помилок; список використаної наукової літератури нараховує 7-10 джерел, відповідає сучасним правилам оформлення бібліографії.

10-12 балів – реферат, має обсяг 10-15 сторінок; тема реферату викладена досить повно, але є певні недоліки у логіці викладу, містить певні помилки; бібліографічний список нараховує 5-6 джерел, відповідає сучасним вимогам.

7-9 балів – обсяг реферату є недостатнім для розкриття обраної проблеми, і тому проблема розглядається поверхово, наявні граматичні та стилістичні помилки; у бібліографічному списку менше чотирьох наукових джерел і є помилки.

4-6 бали – тема реферату нерозкрита, у бібліографічному списку менше 2 наукових джерел, і він подається не за сучасними правилами.

ВИМОГИ ДО СТРУКТУРИ ТА ЗМІСТУ ПРЕЗЕНТАЦІЙ

- Стислий виклад матеріалу, максимальна інформативність тексту.
- 20- 25 слайдів (powerpoint).
- Ретельно структурована інформація з акцентом на основні аспекти питання, проблеми, завдання, тощо.
- Наявність коротких та лаконічних заголовків, маркованих та нумерованих списків.

- Важливу інформацію (наприклад, висновки, визначення, правила тощо) треба подавати великим та виділеним шрифтом і розміщувати в лівому верхньому кутку слайда.
- Другорядну інформацію бажано розміщувати внизу слайда.
- Кожному положенню (ідеї) треба відвести окремий абзац.
- Головну ідею треба викласти в першому рядку абзацу.
- Використовуйте табличні форми подання інформації (діаграми, схеми) для ілюстрації найважливіших фактів, що дасть змогу подати матеріал компактно й наочно.
- Графіка має органічно доповнювати текст.
- Пояснення треба розміщувати якнайближче до ілюстрацій, із якими вони мають з'являтися на екрані одночасно.
- Усю текстову інформацію потрібно ретельно перевірити на відсутність орфографічних, граматичних і стилістичних помилок.

Критерії оцінювання презентації

Мета	Презентація має тему, однак багато її частин не має відношення до теми дослідження	Основні частини презентації містять важливі твердження за темою дослідження, але деякі фрагменти не мають відношення до теми	Всі частини презентації містять важливі твердження за темою дослідження	Всі частини презентації пов'язані з метою і предметом дослідження
Ключові положення	В презентації не визначені ключові положення	Презентація має в основі декілька ключових положень, однак вони перевантажені інформацією або позбавлені інформації	Презентація має в основі декілька ключових положень, які не повністю розкривають тему дослідження	Презентація має в основі ключові положення, які повністю розкривають тему дослідження
Структура	Презентація не містить вступу і висновків. Побудова презентації не дає чіткого уявлення про тему дослідження	Презентація має вступ і висновки, однак вони не спонукають замислитись над темою дослідження. Послідовність надання інформації не сприяє повністю розкрити тему дослідження	Презентація починається із вступу, надає інформацію в певному порядку і завершується викладенням важливих моментів дослідження	Презентація починається слайдом, який викликає інтерес до теми дослідження, презентація надає інформацію в логічній послідовності, презентація завершується, змушуючи замислитись над ідеєю і темою дослідження
Висновки	Висновки практично відсутні або є нелогічними	Деякі висновки є нелогічними і необґрунтованими	Результати дослідження узагальнюються з метою формулювання висновків за темою дослідження	Результати дослідження узагальнюються з метою формулювання важливих і значущих висновків за темою дослідження
	0-5 бали	6-10 балів	11-15 балів	16-20 балів

9. Методи навчання

Програма побудована за вимогами кредитно-трансферної (трансферно-рейтингової) системи організації навчального процесу у вищих закладах освіти. У процесі викладання навчальної дисципліни застосовуються інноваційні педагогічні (проектна, інтерактивна, індивідуалізації та диференціації, проблемна тощо) та інформаційно-комунікаційних (мультимедійних, комп'ютерних, інтернет-технологій та дистанційних курсів) технологій. Лекції, практичні заняття з використанням інтерактивних технологій навчання. Лекційні курси поєднуються із семінарськими заняттями, робочими зустрічами. Переважно навчання відбувається в групах, з дискусіями та підготовкою презентацій самостійно та в малих групах.

Методи навчання (МН):

МН 1 – традиційна лекція;

МН 2 – проблемна лекція;

МН 3 – пошуковий метод;

МН 4 – репродуктивний метод;

МН 5 – навчальна дискусія;

МН 6 – дистанційне навчання;

МН 7 – інтерактивні технології.

10. Методи контролю

Формами контролю знань здобувачів є поточний, модульні і підсумковий контролю, ІНДЗ. Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських занять, він має на меті перевірку рівня підготовленості здобувача вищої освіти до виконання конкретної роботи.

Модульний контроль проходить після вивчення програмного матеріалу кожного змістового модуля. Форму модульного контролю (у вигляді тестів, письмової контрольної роботи) обирає лектор дисципліни.

Методи оцінювання (МО):

МО 1 – індивідуальне опитування;

МО 2 – фронтальне опитування;

МО 3 – письмове опитування;

МО 4 – модульне тестування;

МО 5 – підсумкове тестування;

МО 6 – ІНДЗ;

МО 7 – екзамен

11. Критерії оцінювання результатів навчання

Відмінний рівень – «відмінно» (А) – заслугоує здобувач вищої освіти, який виявив всебічні, системні й глибокі знання та розуміння навчального матеріалу і вміння вільно виконувати передбачені програмою завдання, ознайомлений з основною і додатковою психологічною літературою; має знання основних положень матеріалу, історії проблеми, термінології; уміння встановлювати міжпредметні зв'язки, самостійно наводити приклади, продукувати ідеї, визначати прикладні напрями використання теоретичного матеріалу.

Достатній рівень – «добре» (ВС) – заслугоує здобувач, який виявив повне знання та розуміння навчального матеріалу, успішно виконав передбачені програмою завдання, засвоїв рекомендовану основну психологічну літературу; має уміння встановлювати міжпредметні зв'язки за допомогою викладача; переважає репродуктивний виклад інформації.

Задовільний рівень – «задовільно» (DE) – заслуговує здобувач, який виявив знання та розуміння основного навчального матеріалу в обсязі, потрібному для подальшого навчання і майбутньої роботи за професією, частково справився з виконанням передбачених програмою завдань, ознайомлений із частиною рекомендованої основної психологічної літератури; домінує репродуктивний виклад інформації; труднощі у встановленні міжпредметних зв'язків навіть за допомогою викладача; знання основної термінології.

Незадовільний рівень – «незадовільно» (Fx) – фрагментарне засвоєння матеріалу; його повторне відтворення відбувається з аналогічними помилками, здобувач освіти виявив значні прогалини в знаннях основного навчального матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань, не знайомий з основною психологічною літературою.

Дуже низький рівень – «незадовільно» (F) – відсутні елементарні уявлення з організації діяльності психологічної служби.

Критерії оцінювання відповіді на занятті (денна та заочна форма навчання)

Характеристика відповіді здобувача	К-сть балів
Здобувач повно викладає матеріал, дає правильне визначення основних понять; виявляє розуміння матеріалу, може обґрунтувати свої міркування, застосувати знання на практиці, навести необхідні приклади не лише з підручника, а й самостійно складені; викладає матеріал послідовно та правильно з погляду норм літературної мови. Висвітлені питання для самостійного опрацювання	5
Здобувач дає відповідь, що задовольняє тим самим вимогам, що й для «5 балів», але допускає 1–2 помилки, які сам виправляє, та 1–2 недоліки в послідовності та мовному оформленні викладеного. Питання для самостійного опрацювання висвітлені частково.	4
Здобувач виявляє знання та розуміння основних положень даної теми, але: викладає матеріал неповно і допускає неточності у визначенні понять чи формулюванні правил; не вміє досить глибоко і доказово обґрунтувати свої міркування та навести свої приклади; викладає матеріал непослідовно і припускається помилок у мовному оформленні викладеного. Питання для самостійного опрацювання висвітлені зі значними помилками.	3
Здобувач виявляє незнання більшої частини питань з аудиторної та самостійної роботи, припускається помилок у формулюванні визначень та правил, що спотворюють їх зміст, безладно та невпевнено викладає матеріал. Недоліки у підготовці, є серйозною перешкодою до успішного оволодіння наступним матеріалом.	2
Здобувачеві складно дати відповідь на питання; відсутність прямої відповіді на поставлене запитання або відповідь, що містить безсистемну, мінімальну інформацію; відсутність логічних зв'язків у відповіді; відсутність знання термінології на тему семінару.	1

12. Розподіл балів, які отримують здобувачі

денна форма

поточне оцінювання і самостійна робота														Модуль 2 (ІНДЗ)	Підсумковий контроль	Всього	
ЗМ I					ЗМ II												
T1	T2	T3	T4	М.к 1	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	М.к 2			
5	5	5	5	10	5	5	5	5	5	5	5	5	5	10	20	10	100

заочна форма

поточне оцінювання і самостійна робота														Модуль 2 (ІНДЗ)	Підсумковий контроль	Всього
ЗМ I					ЗМ II											
T1	T2	T3	T4	М.к 1	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	М.к 2		
10				10	5	20				15			10	20	10	100

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навч. діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
69-74	D	задовільно	
60-68	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Рекомендована література

Основна

1. Організація діяльності психологічної служби: навч-метод. посіб. / МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини ; упоряд. О. А. Дудник. Умань : Візаві, 2023. 267 с.
2. Дудник О.А. Методичні рекомендації для самостійної роботи здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 053 Психологія з дисципліни «Психологічна служба України та історія її розвитку» / О. А. Дудник ; МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини, Ф-т соц. та психологічної освіти, Каф. психології. Умань : Візаві, 2023. 30 с.
3. Легка Л.М., Семенча Л.Г. Організація діяльності психологічних служб : навч. посіб. Львів: Новий світ – 2000, 2017. 370 с.
4. Митник О. Я. Організація психологічної служби. Київ : Слово, 2017. 122 с.

5. Психологічна служба : підруч. / наук ред В.Г.Панок , А.Г.Обухівська, В.Д.Острова та ін. К.: Ніка-Центр, 2016. 362 с. URL: https://lib.iitta.gov.ua/705662/1/ps_sluzhba.pdf

6. Лист МОН від 21.08.2023 №1/12492-23 «Про пріоритетні напрями роботи психологічної служби у системі освіти у 2023/2024 навчальному році». URL: <https://vinps.vn.ua/?p=3663>

7. Лист МОН від 24.07.2019 № 1/9-477 «Про типову документацію працівників психологічної служби у системі освіти України» URL: <https://imzo.gov.ua/2019/07/25/lyst-mon-vid-24-07-2019-1-9-477-pro-typovu-dokumentatsiiu-pratsivnykiv-psykholohichnoi-sluzhby-u-systemi-osvity-ukrainy/>

8. Наказ МОН від 22.05.2018 № 509 “Про затвердження Положення про психологічну службу у системі освіти України” URL: <https://imzo.gov.ua/2018/05/25/nakaz-mon-vid-21-05-2018-509-pro-zatverdzhennya-polozhennya-pro-psykholohichnu-sluzhbu-u-systemi-osvity-ukrajiny/>

9. Психологічне забезпечення у ЗСУ . URL: <https://www.mil.gov.ua/diyalnist/soczialnij-zaxist-ta-adaptacziya-vijskovosluzhbovcziv/psihologichna-pidgotovka-u-zsu/>

Допоміжна

1. Бочелюк, В. Й. Організаційна психологія на підприємстві: навч. посіб. для студ. спец. 6.030102 - Психологія. Київ : Скіф, 2018. 267 с.

2. Дудник О.А. Організація діяльності психолога в умовах дистанційного навчання *Психологія: сучасні методики та інновації у досвіді діяльності практичного застосування : зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. Інтернет-конф. з міжнар. участю.* Умань, 2021. С. 50-55. URL: <https://dspace.udpu.edu.ua/handle/123456789/12139>

3. Дуткевич Т.В., Савицька О.В. Практична психологія: Вступ до спеціальності: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2019. 256 с.

4. Діяльність психологічної служби системи освіти у наданні допомоги постраждалим від збройного конфлікту на Сході України / Мельник А. А., Панок В. Г. 2017 URL: <http://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/706194>

5. Обухівська А.Г., Ілляшенко Т.Д., Жук Т.В., Задорожня О.Г., Якимчук, Г.В. Методичні та організаційні питання діагностико-консультативної діяльності психолого-медико-педагогічних консультацій. 2017. URI: <http://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/709419>

6. Психолог - батькам молодших школярів. / В. Легка, Н. Лисак, Г. Семенів [та ін.] Київ : Шкільний світ, 2020. 143 с.

7. Психолог - батькам учнів 5-9 класів / В. Легка, Г. Семенів, Л. Кріцак [та ін.] Київ : Шкільний світ, 2020. 143 с.

8. Психологічний супровід інклюзивної освіти / Бісікало Л.Г., Задорожня О.Г., Жук Т.В., та інш. 2017 . URI: <http://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/709275>

9. Діяльність психологічної служби у вищій школі : посіб. / Кепканова О. І., Нечипорук Н. М., Демида К. К. : Марич В.М., 2010. 59 с.

10. Документація психолога. / Упор. Т. Гончаренко. К.: Редакції Загальнопедагогічної газети, 2003. 120 с.

11. Rola i zadania psychologa we współczesnej szkole / pod red. Grażyny Katry i Ewy Sokołowskiej, Warszawa : Wolters Kluwer business, Fraszka Edukacyjna, URL: https://images.nexto.pl/upload/virtualo/wolters_kluwer/b205dbe9046f387096e5e04b3ec5e42d64ede3b9/free/b205dbe9046f387096e5e04b3ec5e42d64ede3b9.pdf

12. W sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. z 2020 r. poz. 1280) URL:<https://prawo.vulcan.edu.pl/przegdok.asp?qdatprz=akt&qplikid=4384>

Інформаційні ресурси

1. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського <http://www.nbuv.gov.ua/>
2. Бібліотека Верховної Ради України <http://www.rada.gov.ua>
3. Національна парламентська бібліотека України <http://www.nplu.org/>
4. Державна науково-технічна бібліотека України <http://www.gntb.gov.ua/ua/>
5. Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В.О. Сухомлинського <http://naps.gov.ua/ua/structure/institutions/dnpb/>
6. Електронна бібліотека Національної академії педагогічних наук України <http://lib.iitta.gov.ua/>
7. Український науково-методичний центр практичної психології і соціальної роботи <http://psyua.com.ua/>
8. Верховна Рада України <http://rada.gov.ua>
9. Міністерство освіти і науки України <http://mon.gov.ua/>
10. Інститут психології імені Г.С. Костюка Національної Академії педагогічних наук України <http://inpsy.naps.gov.ua/>
11. Психологія он-лайн (матеріали для психолога) <http://psychology-online.net/>
12. Інститут модернізації змісту освіти. Нормативно-правова база <https://imzo.gov.ua/psycholohichnyj-suprovid-ta-sotsialno-pedahohichna-robota/normatyvno-pravova-baza/>
13. Українська освітня платформа Prometheus <https://prometheus.org.ua/courses-catalog/>
14. Освітній Хаб - EduHub.in.ua <https://eduhub.in.ua>
15. Психологічний журнал Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини <http://psyj.udpu.edu.ua/index>
16. Бібліотека Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини <https://library.udpu.edu.ua/>
17. Все для здобувача (психологія) <https://www.twirpx.com/files/science/psychology/>